

Sisäministeriö
Kirjaamo ja poliisiosasto
kirjaamo.sm@govsec.fi
lainsaadantoyksikko_poliisiosasto.sm@govsec.fi

Lausunto, 22.7.2022, dnro SY/1257/2022

Hallituksen esitysluonnos poliisilain muuttamiseksi
Sisäministeriön lausuntopyyntö 4.7.2022 VN/12643/2021

Syyttäjälaitoksen lausunto hallituksen esitysluonnokseen poliisilain muuttamiseksi

1 Asia

Sisäministeriö on pyytänyt Syyttäjälaitokselta lausuntoa hallituksen esitysluonnokseen poliisilain muuttamiseksi (luonnos 4.7.2022).

2 Esitetyt muutokset poliisilakiin

Esitysluonnos koskee poliisitoimintaa sääntelevää poliisilakia. Esitetyillä uudistuksilla ei pääosin ole suoraa vaikutusta Syyttäjälaitoksen tai rikosasioita hoitavien syyttäjien toimintaan. Siltä osin kuin luonnoksessa esitetään uudistuksia ja tarkennuksia lakiin, esitys on perusteltu eikä Syyttäjälaitoksella ole niihin huomautettavaa. Yleisesti Syyttäjälaitos pitää tärkeänä, että poliisitoimintaa koskevat säännökset ovat selkeitä ja tarkkarajaisia ja että poliisilla on riittävät toimivaltuudet tehtäviensä hoitamiseen. Esitys on näistä syistä kannatettava esityksen perusteluista ilmenevistä syistä. Syyttäjälaitos kannattaa esitettyä ylimääräisen tiedon käytön aikaisempaa laajempaa käyttöalaa rikoksen selvittämisessä.

3 Ehdotus syyttäjää koskevaksi säännökseksi

Uudistuksen tarkoituksena on erikseen määritellyn tarkkarajaisemman toimeksiannon lisäksi valmistella sellaiset ehdotukset poliisilainsäädännön muuttamiseksi, jotka katsotaan ehdottoman välttämättömiksi.

Syyttäjälaitos näkee aiheelliseksi saattaa arvioitavaksi, tulisiko tässä yhteydessä korjata toimivaltaristiriita, joka voi syntyä käytettäessä poliisilain paljastamiseen oikeuttavia pakkokeinoja silloin, kun mahdollisen rikoksen tekijä voi olla poliisimies. Asia on myös periaatteellisista syistä merkittävä arvioitaessa tällaisen paljastavan toiminnan uskottavuutta ja objektiivisuutta niillä samoilla asiaan soveltuvilla kriteereillä, joiden pohjalta syyttäjien tutkinnanjohtajuuteenkin on päädytty erityisten tutkintajärjestelyiden osalta (ks. esitutkintalain 2 luvun 4 § ja sitä koskevat lainvalmisteluasiakirjat). Yhtä lailla kuin on välttämätöntä, että syyttäjä johtaa esitutkintaa silloin kun poliisimiehen epäillään tehneen rikoksen virkatehtävän suorittamisen yhteydessä tai rikoksen vakavuuden tai asian laadun sitä edellyttäessä muutoinkin, sekä vastaa tällaiseen mahdolliseen rikokseen liittyvästä esiselvityksestä, myös vastaavasti paljastettaessa tällaista rikosta poliisilain mukaisia pakkokeinoja käyttäen rikoksen tekijän ollessa mahdollisesti poliisimies, syyttäjän tulisi päättää näiden pakkokeinojen käytöstä (myös niitä koskevan luvan hakemisesta). Ainakin syyttäjällä tulisi olla tähän oikeus. Järjestelmä ei näytä ulospäin uskottavalta, jos lain säännökset mahdollistavat sen, että poliisi viranomaisena voi omalla päätöksellään estää sellaisen paljastavan toiminnan keinojen käyttämisen, joka kohdistuisi poliisimieheen.

Kuten esitysluonnoksen sivulla 8 on todettu ja poliisilain 5 luvun 1 §:ssä säädetty, rikoksen paljastamisella tarkoitetaan toimenpiteitä, joiden tavoitteena on selvittää, onko esitutkinnan aloittamiselle esitutkintalain 3 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua perustetta, kun henkilön toiminnasta tehtyjen havaintojen tai siitä muuten saatujen tietojen vuoksi voidaan olettaa, että rikos on tehty. Esitutkintalain 3 luvun 3 §:n 3 momentissa on säädetty, tutkinnanjohtaja päättää tarvittaessa siitä,

toimitetaan esitutkinta, ja päätöksen tekemiseen mahdollisesti tarvittavien seikkojen selvittämisestä. Kun kysymys on esitutkintalain 2 luvun 4 §:n tarkoittamasta tilanteesta, tutkinnanjohtajana toimii syyttäjä. Poliisilain mukaisen paljastavan toiminnan ”peilikuvana” tai ”vastinparina” on siis esitutkintalain mukainen esiselvitys, joissa toimivalta on kuitenkin eri viranomaisilla. Mahdollinen toimivaltaristiriita voi syntyä, koska toimivaltainen viranomainen on esitutkintalain nojalla syyttäjä, mutta poliisilain mukaisten pakkokeinojen osalta syyttäjällä ei toimivaltaa ole, vaan tältä osin toimivalta on poliisilla.

Asia tulisi ratkaista säätämällä esimerkiksi poliisilain 5 luvun 1 §:ään seuraavan sisältöinen uusi momentti: ”Jos kysymys on esitutkintalain 2 luvun 4 §:ssä tarkoitetun rikoksen paljastamisesta, on sanotunlaisten rikosten tutkinnanjohtajana toimimaan määrättyllä syyttäjällä samat toimivaltuudet kuin mitä tässä luvussa säädetään pidättämiseen oikeutetusta poliisimiehestä taikka tehtävään määrätystä salaiseen tiedonhankintaan erityisesti koulutetusta pidättämiseen oikeutetusta poliisimiehestä.”

Jukka Rappe

Apulaisvaltakunnansyyttäjä

Mikko Männikkö

Valtionsyyttäjä

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Yhteystiedot

Syyttäjälaitos, valtakunnansyyttäjän toimisto

Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Puhelin 029 56 20800, faksi 029 56 20888

valtakunnansyyttaja.syyttaja@oikeus.fi

